

Erfgoed Deal Waddenkust K(I)eigoed, kansen voor dorpen! (versie prijsvraagfase)

Erfgoeddeal: landelijke samenwerking tussen overheden voor steun aan projecten waarin erfgoed bijdraagt aan grote ruimtelijke opgaven zoals krimp

Vanuit de Erfgoed Deal is € 950.000 beschikbaar voor het project Waddenkust K(I)eigoed! In dit project wordt erfgoed ingezet voor het in goede banen leiden van de effecten van krimp in de gemeenten Noardeast-Fryslân en Waadhoeke. Een groot deel van leegstaande of verwaarloosde panden betreft karakteristiek erfgoed zoals kerken, boerderijen, zuivelfabriekjes, scholen of dorpscafés. Vier tot zes karakteristieke panden worden herbestemd voor hoogwaardige en verduurzaamde recreatieve verblijfsaccommodaties met eventuele aanvullende dagrecreatie. Een herbestemming met een mooie restauratie- en architectonische kwaliteit. Hier zullen de verhalen worden verteld van het pand, de gebruiker en het omliggende erfgoed en landschap. De panden blijven zo behouden én ze leveren een bijdrage aan de leefbaarheid en toeristisch-economische ontwikkeling van het gebied door zogenaamde “slimme groei”. Via een aanpak van onderop en een prijsvraag krijgen 8 dorpsgemeenschappen de gelegenheid hiervoor plannen in te dienen. Door de aanpak ontstaat er een beweging waarbij krimp een kans wordt en omgebogen wordt naar kracht!

Bij “slimme groei” draagt de groei van toerisme bij aan een prettige en gezonde woon- en leefomgeving en behoud van natuur- en cultuurerfgoed. Daarbij wordt ingezet op kwaliteits- en cultuurtoeristen die geïnteresseerd zijn in identiteit en authenticiteit het hele jaar door.

De procedure bestaat uit 4 fases:

1. Ideefase (dec '20-mrt '21);
2. Prijsvraagfase (apr '21-dec '21)
3. Subsidiefase (jan '21-apr '22)
4. Uitvoeringsfase (mei 2022-2023)

In de **ideefase** worden alle dorpen door de beide gemeenten in de gelegenheid gesteld om op uiterlijk 1 maart 2021 een globaal idee aan te melden aan de hand van een formulier. Beide gemeenten selecteren elk de 4 meest kansrijke ideeën gelet op de criteria van de prijsvraag en dragen deze aan de provincie voor. Voor het opstellen van een idee in de ideefase worden dorpen ondersteund door een “oliermanneltje” en dorpencoördinator die helpen bij het proces.

In de **prijsvraagfase** stelt de provincie 8 dorpen in de gelegenheid om tot uiterlijk 1 juli 2021 het globale idee uit te werken tot een plan samen met de eigenaar en initiatiefnemers. Hierin worden de dorpen naast het oliemanneltje ook ondersteund door andere deskundigen en krijgen zij een bijdrage in de kosten voor een architect en de uitwerking van de erfgoedverhalen. De 8 dorpen presenteren hun plan op een publieksmarkt die naar verwachting in juni 2021 als evenement zal worden gehouden in het kader van het themajaar Ode aan het Landschap. Een onafhankelijke jury beoordeelt de ingediende plannen op basis van criteria uit de voorwaarden (bijlage) en kiest welke vier tot zes plannen subsidie kunnen krijgen.

Criteria hebben betrekking op:

- bijdrage leefbaarheid
- kwaliteit erfgoed en architectuur
- aanvulling verblijfsrecreatie en “slimme groei”
- kwaliteit verduurzaming
- kwaliteit erfgoedverhalen
- haalbaarheid

In de **subsidiefase** worden de geselecteerde plannen door de eigenaar/initiatiefnemer uitgewerkt in overleg met het dorp en ingediend voor een definitieve subsidie. De maximale subsidie bedraagt € 200.000,--

In de **uitvoeringsfase** wordt het plan uitgevoerd en krijgt de aanpak een plek in het programma van de Landschapstriënnale 2023 die langs de Waddenkust zal worden gehouden.

De kwaliteit van erfgoed en architectonisch ontwerp zit in de wisselwerking van behoud en vernieuwing. Een bouwhistorische verkenning is voor de planvorming van belang om te kunnen zien welke waarden belangrijk zijn om te bewaren en te benutten en hoe dit inspiratie geeft voor het architectonische ontwerp. Restaureren heeft zin als de monumentale waarden er mee in stand worden gehouden. Tegelijkertijd tast elke ingreep, hoe klein ook, cultuurhistorische waarden aan. Daarom is uitgangspunt (de restauratieladder) bij elke restauratie: 'zo veel als noodzakelijk is en zo weinig als mogelijk is.'